

Joan de Muga. Foto: Martí Gasull

ARTS VISUALS

Joan de Muga, in memoriam

Anna Belsa 21 gen. 2020

No hauria pensat mai que escriuria un article sobre la persona de Joan de Muga amb motiu de la seva mort. Va ser el meu cap a la galeria Joan Prats durant més de vint-i-sis anys, i el seu idealisme, la seva empenta i la seva ferma convicció de ser capaç de superar tots els reptes i adversitats, li atorgaven les qualitats dels éssers immortals. La meua relació amb ell no va ser sempre fàcil, com passa sovint amb les persones que tenen una forta càrrega d'energia, però en aquests moments, i mirant enrere, me'n adono que en Joan de Muga ha ocupat un lloc fonamental en la meua vida. Si faig el que faig, i sóc com sóc, és perquè un dia el meu camí es va creuar amb el seu, i de les nostres coincidències, però també de les nostres divergències, vaig a prendre a tenir un criteri, a saber valorar i a tenir perspectiva en un àmbit tant complex, i a la vegada tan ingrat en el nostre país, com és el del món de les arts plàstiques.

En Joan de Muga es va iniciar en el món de l'art de la ma del seu pare Manuel de Muga, que, a partir de La Polígrafa –una impremta important que era de la seva propietat–, havia creat una editorial de llibres d'art i obra gràfica: el que més endavant serien Edicions Polígrafa i Polígrafa Obra Gràfica. En Joan Miró va passar pels seus tallers, acompanyat del seu home de confiança a Barcelona, en Joan Prats, i van iniciar una col·laboració que duraria molts anys. Quan en Joan de Muga i el seu pare van decidir obrir una galeria d'art, en Prats els va proposar ocupar el local de la Rambla de Catalunya 54, on havia tingut la seva botiga, i a través de l'amistat amb Miró, en Josep Lluís Sert va fer la remodelació. Així, l'any 1976, va néixer la galeria Joan Prats. Durant tota la seva vida, en Joan de Muga va fer créixer tant l'editorial com la galeria. Pels tallers de la Polígrafa havien passat i passarien els artistes més destacats d'aquí i de fora. A més de Miró, i molts artistes catalans destacables com Alfons Borrell, Joan Brossa, Josep Guinovart, Joan Hernández Pijuán, Albert Ràfols Casamada, Perejaume, Jaume Plensa i Antoni Tàpies, entre d'altres, van editar obra gràfica d'artistes internacionals com Karel Appel, Alechinsky, Enzo Cucchi, George Condo, Christo, Chillida, Jean Dibbets, Helen Frankenthaler, Jannis Kounellis, Hans Hartung, Wifredo Lam, Robert Longo, Robert Motherwell, Ed Ruscha, Vieira da Silva i Zao Wou Ki, entre molts d'altres. Així doncs, la filosofia que el va guiar per dibuixar la línia de la galeria, va ser exposar els artistes del nostre país, al costat dels més rellevants del panorama internacional. La galeria Joan Prats, doncs, va esdevenir un punt de referència pel que fa a les arts plàstiques a Barcelona, especialment en uns anys, en que viatjar i accedir al coneixement dels artistes de fora, no era tan fàcil com ara. I no només això, sinó que va impulsar una intensa labor d'internacionalització dels artistes de la seva galeria. Això el va portar a obrir una galeria a Nova York (1981–2001), i a considerar un projecte de galeria a Los Angeles, que no es va arribar a materialitzar. Per la seva banda, Polígrafa va tenir durant molts anys una oficina al Japó per difondre l'obra gràfica que editaven. La gestió d'exposicions institucionals fora de Catalunya i d'Espanya, i la presència continuada en les fires més prestigioses d'arreu, era una de les tasques en les que Joan de Muga volia intervenir més energia. Es tractava de fer un lloc al món als artistes que representava la seva galeria; i això no era –ni és– una cosa fàcil.

Pilar Juncosa, Joan Miró i Joan de Muga, 1978. Foto: Martí Gasull

Jo vaig començar a treballar a la galeria Joan Prats l'any 1987. Feia dos anys que havien obert un nou espai d'exposició al carrer Balmes 54, dedicat a ensenyar les novetats de l'obra gràfica de Polígrafa, però en Joan de Muga el volia potenciar, i convertir-lo en un espai complementari a la galeria de la Rambla de Catalunya. L'any 1990, després d'una remodelació a fons, es va convertir en el segon espai expositiu de la galeria Joan Prats, i d'Artgràfic Galeria d'Art, es va passar a dir Galeria Joan Prats-Artgràfic. Allà es van alternar exposicions d'obra original dels artistes habituals de la galeria, així com d'artistes internacionals com Robert Motherwell, Anthony Caro i Christo, entre d'altres. També es van organitzar les primeres exposicions de Jordi Alcaraz, Jorge Pombo, David Yimbernon, Chema Madoz, Fiona Morrison, Joan Furriols i Oriol Vilapuig, entre d'altres, esdevenint el seu espai expositiu habitual. La filosofia de la galeria era no abandonar l'escena local, i posar èmfasi en propostes sensibles i reflexives, potser allunyades de les tendències dominants, però amb un recorregut de llarg abast. Aquest espai, amb aquesta orientació, va tenir una vida de més de vint anys.

Teresa Barba, Joan de Muga i Antoni Tàpies, 1998 Foto ©Martí Gasull

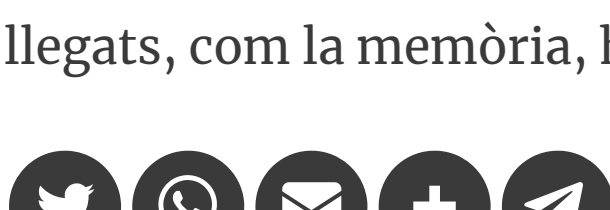
Però en Joan de Muga no es conformava a fer exposicions convencionals, i l'any 1989 va impulsar i finançar un projecte molt ambiciós: l'Espai Poblenou. Va fer adequar una planta de l'edifici industrial al Poblenou, que era on la galeria Joan Prats tenia i te el seu magatzem, per fer propostes d'artistes internacionals com Jannis Kounellis, Jan Dibbets, Mario Merz, John Cage, Bruce Nauman, Rebeca Horn, Richard Long, Ruiz/Maldonado, Ulrich Rückheim, Sigmar Polke, Christian Boltanski, Rodney Graham i Lawrence Wiener. Durant cinc anys, a l'Espai Poblenou es van presentar instal·lacions específiques d'alguns dels artistes contemporanis més rellevants del món. L'any 1995, tot i que s'havia creat la Fundació Espai Poblenou, els problemes de finançament d'aquest projecte, van forçar el seu tancament.

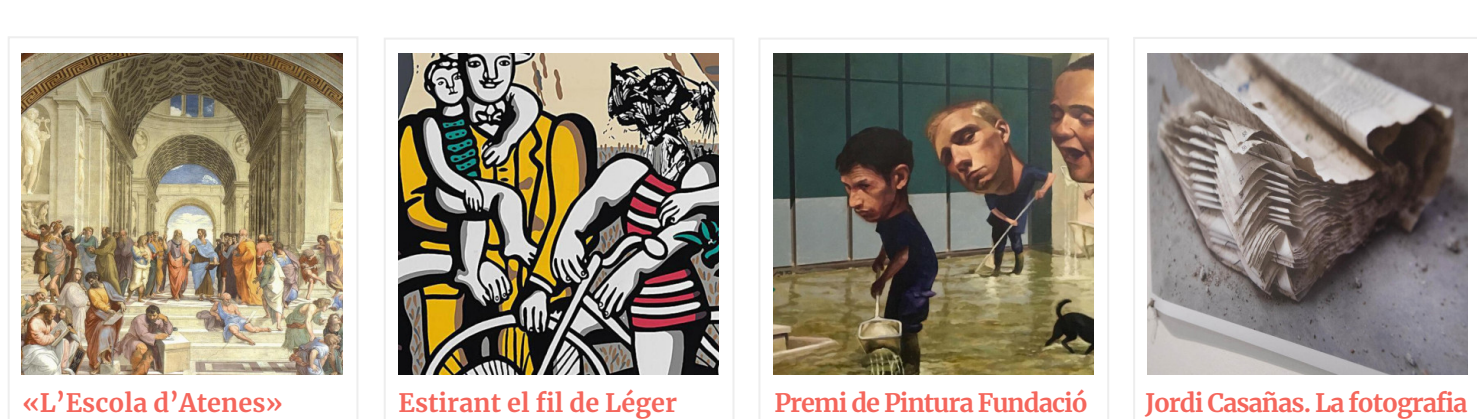
Josep Guinovart, Joan de Muga i Albert Ràfols Casamada, 2007 Foto ©Martí Gasull

Joan de Muga va mantenir sempre el llistó molt alt en tot el que feia, i no el vaig veure defallir mai, al contrari. Es creixia al davant de les dificultats, i no va perdre mai ni l'optimisme, ni el ferm convenciment en tot el que feia. Les dificultats de moure's en un mercat internacional sempre canviant o la falta de resposta en una ciutat històricament difícil per a les galeries d'art, no el van fer ni dubtar, ni moure's un mil·límetre del seu camí. Va ser comprensiu i generós amb els seus artistes, als que va recolzar, finançant i donant visibilitat als seus projectes. En Joan de Muga no va ser una persona expansiva, ni de paraula fàcil. En tots els anys que el vaig tractar, recordo poques converses fora de l'àmbit estricte de la galeria. Però a tots els que vam treballar amb ell, ens va donar dues coses molt importants: confiança i llibertat. Sense ens va deixar prendre decisions, i les va respectar; i sempre va escoltar les nostres propostes. La galeria Joan Prats no va ser el meu lloc de feina, va ser la meua casa.

Sense en Joan de Muga l'escena artística de Barcelona és encara una mica més trista, més gris. Però el seu llegat ens fa més grans. Sense cap mena de dubte, va ser l'autor d'un capítol brillant de la història de les galeries d'art de Barcelona, una persona important en el desenvolupament de les arts visuals del nostre país. I els llegats, com la memòria, ho són per sempre.

Entrades Relacionades:

Anna Belsa

Llicenciada en Història de l'Art per la Universitat de Barcelona. L'any 1987 va entrar a formar part de l'equip de la Galeria Joan Prats de Barcelona on va treballar fins al gener de 2014. Va ser l'encarregada de la programació de la Galeria Joan Prats-Artgràfic, així com de l'atenció al públic i als col·leccionistes. Des de l'abril de 2014 gestiona la seva pròpia galeria a Barcelona: el quadern robat.

Anna Belsa | Joan Prats | El Temps de les Arts

Debut brillant i compromès

Ernesto Ventós: col·leccionista d'olors